

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Trešdiena, 1995. gada 5. aprīlis

Nr. 26 (6581)

Ziņas no rajona padomes

Lemj Latgales pašvaldību koordinācijas padome

29. martā Ludzā notika Latgales rajonu pašvaldību koordinācijas padomes sēde, kurā piedalījās arī Preiļu rajona padomes priekšsēdētājs I. Meluškāns. Šoreiz novada saimnieki izskatīja vairākus jautājumus, kas vienlīdz aktuāli visiem un risināmi kopīgiem spēkiem, piepalīdzot republikas valdībai.

Latvijas Republikas Satiksmes ministrija, Vides un reģionālās attīstības ministrija, Pašvaldību savienība, kā arī Valsts reformu ministrija saņems koordinācijas padomes ierosinājumus. Tie skar likumu «Par pašvaldībām», kas nosaka pašvaldību uzdevumu nodrošināt sabiedriskā transporta pakalpojumus savās teritorijās. Nepietiekama valsts finansējuma dēļ pēdējos gados izveidojusies kritiska situācija ar rajonu teritorijās esošajiem valsts pirmās un otrās šķiras autoceļiem, kā arī pašvaldību ceļiem. Tuvākajā laikā draud pilnīga atsevišķu ceļa posmu slēgšana transportam, līdz ar to apturot jebkādas saimnieciskos sakarus un darbību vietējās pašvaldībās.

Tāpēc Latgales pašvaldību koordinācijas padome ierosināja valsts investīciju programmā nākamajam un aiznā-

kamajam gadam iekļaut arī šo autoceļu remontu un rekonstrukciju, kā arī palielināt līdzekļus autoceļu uzturēšanai.

Koordinācijas padomē runāja par Latgales novada sociāli ekonomiskās attīstības līmeņa tuvināšanu pārējiem valsts novadiem. Tāpēc Ministru kabinetam tika aizsūtīts lūgums izskatīt iespēju veicināt paātrinātu līdzekļu investēšanu novadā. Tas būtu iespējams daļēji samazinot dažu nodokļu likmes uzņēmēju darbībā Latgalē.

Padomes sēdē sprieda par MK noteikumu projektu «Par mēneša algas neapliekamā minimuma apmēriem, aprēķinot iedzīvotāju ienākuma nodokli» un atbalstīja minimālās darba algas un iedzīvotāju neapliekamā minimuma paugstināšanu no šī gada 1. maija.

Padomes locekļi atbalstīja arī domu, ka jānokārto jautājums par nacionālās svētvietas statusa piešķiršanu Aglonai.

Ko sola Piensaimnieku savienība?

Rajona padomē bija ieradies republikas Piensaimnieku savienības centrālā vadība. Izrādās, ka ne tikai mūsu rajonu, bet arī viņus interesē akciju sabiedrības «Preiļu siers» liktenis. Kaut rūpnīcas attīstībā jau ir daudz kas nokavēts, viņi solīja, ka līdzēs bidīt uz priekšu «Preiļu siera» attīstības idejas.

Viena no iespējām ir lūgt avansā izmaksāt naudu, kas pienāksies par eksportēto produkciju. Šos līdzekļus paredzams izmantot enerģētiskās saimniecības sakārtošanai.

Piensaimnieku savienības pārstāvji atzina, ka akciju sabiedrība «Preiļu siers» un tās saražotā produkcija republikas mērogā ir visai nozīmīga, tāpēc tās perspektīvas iespējas nevienam nav vienaldzīgas.

Starp citu, rīdzinieki bija visai izbrīnījušies par zemajām Čederas siera cenām, par kādām pērn akciju sabiedrība pārdeva savu produkciju ārzemniekiem. Piensaimnieku savienība neiesaika siera realizēt lētāk kā par diviem dolāriem kilogramā.

Taču pati galvenā rūpnīcas izdzīvošanas problēma ir — kā noturēt savā tuvumā piena ražotājus un piegādātājus.

Par ko runāja informatīvajā dienā

31. martā Rīgā bija kārtējā valdības informatīvā diena. Republikas rajonu pašvaldību vadītājus uzrunāja Ministru prezidents Māris Gailis. Viņš uzsvēra, ka strauji tuvojas lauku darbu sezona. Zemnieku galvenā raize tagad, kur ņemt kreditus pavasara sējai. Izņemot komercbankas, kas par aizdevumiem prasa augstus procentus, naudu var aiz-

ņemt arī «Laukkreditā», kur šī likme ir 14 procenti gadā. Tomēr laucinieki zina visas problēmas, kas saistās ar kredīta saņemšanu no šīs iestādes, tāpēc tikai retais cer uz pozitīvu rezultātu.

Rajona padomes priekšsēdētājs I. Meluškāns pastāstīja, ka valdības informatīvās dienas lielākā daļa bija veltīta Izglītības ministrijas sagatavotajam ziņojumam. Klātesošos, protams, visvairāk interesēja pedagogu algas.

Izglītības ministrs uzsvēra, ka skolotāju algu pielikums attiecībā pret pagājušā gada 1. septembri valstī vidēji ir 41,3 procenti. Tomēr nesakārtotība algu maksāšanas mehānismā radījusi situāciju, ka algas ir ļoti dažādas. Ir tādi rajoni, kur pedagogs bez augstākās izglītības saņem vairāk kā dažviet ar augstāko izglītību.

Patlaban algu aprēķināšanas mehānisms jau ir izstrādāts pilnībā, tāpēc ministrija cer, ka tuvākajā laikā viss nokārtosies. Līdz mācību gada beigām gan nekādas lielas izmaiņas nav gaidāmas. Taču pēc 1995. gada 1. septembra augstāk kvalificētajiem pedagogiem algas krietni palielināsies. Pēc ministrijas pārstāvju teiktā spriežot, tas notiks uz mazāk kvalificēto skolotāju rēķina.

Ir nodibināts fonds, kas segs skolotāju kvalifikācijas celšanas vai pārkvalificēšanas izmaksas.

L. Kirillova

Vietējās ziņas

Siltāis ūdens Preiļos būs katru dienu

Preiļu pilsētas dome pieņēmusi lēmumu par siltā ūdens padevi vasaras mēnešos un apstiprinājusi tarifus.

Nemot vērā iedzīvotāju izteiktos priekšlikumus, siltāis ūdens pilsētnieku dzīvokļos būs katru dienu, izņemot svētdienas, no plkst. 18.00 līdz 23.00. Pašvaldības uzņēmuma «Siltums» direktors A. Pizelis informēja, ka pēc šāda grafika siltā ūdens pašizmaksa būtu 2 lati un 4 santīmi, rēķinot uz vienu ģimenes locekli.

Dome nolēma, ka vajadzēs maksāt 1 latu un 55 santīmus, bet starpību segs no budžeta līdzekļiem.

«Lauktechnikas» dzīvojamo namu masīvā siltā ūdens pagaidām nebūs. Dome cer noslēgt līgumu ar uzņēmumu «Seces kūdra», kas maijā būvēs jaunu katlu māju, lai varētu pāriet uz vietējo kurināmo. Siltā ūdeni šī mikrorajona iedzīvotājiem varēs pieslēgt pēc katlu mājas celtniecības pabeigšanas. Pilsētas dome uzskata, ka nav lietderīgi pirkt karsto ūdeni no «Preiļu siera», jo te tā pašizmaksa ir pārāk augsta.

Pēc grafika notiks visu katlu māju remonts. Tad siltā ūdens padeve tiks pār-

traukta, bet par to «Siltums» iedzīvotājus savlaicīgi informēs.

Pilsēta pārņem kultūras un izglītības iestādes

Rajona padome paziņojusi, ka ar 1. aprīli bērnu bibliotēku, bērnu jaunrades namu, vakarskolu, tautskolu un jauno tehniku staciju tā nodod Preiļu pilsētas pašvaldības pārziņā.

Uz pilsētas domes sēdi, kur tika apspriests šis jautājums, bija ieradusies arī minēto iestāžu, kā arī mūzikas skolas vadītāji, jo viņi ir nobažījušies par savu iestāžu likvidāciju. Dome pieņēma lēmumu pārņemt minētās kultūras un izglītības iestādes pilsētas bilancē. Tā kā to finansēšanai nepieciešami papildus līdzekļi, jāpārskata budžeta sadalījums. Deputāti nolēmuši tuvākajā laikā tikties ar rajona padomes darbiniekiem, lai panāktu, ka šīs iestādes vismaz daļēji tiktu finansētas arī no rajona budžeta un pagastu līdzekļiem.

Jautājums, protams, ir strīdīgs, taču gan jaunrades namu, gan bērnu bibliotēku, gan vakarskolu apmeklēt ne tikai pilsētas, bet arī lauku bērni un jaunieši. Piemēram, jaunrades nams organizē pasākumus visam rajonam. Tāpēc, kā uzskata pilsētas deputāti, būtu loģiski,

jā naudu to uzturēšanai atvēlētu arī rajona padome un pagastu pašvaldības.

Lielienu dāvana daudz bērnu ģimenēm

Preiļu pilsētas dome nolēmusi piešķirt pabalstus daudz bērnu ģimenēm — Ls 5 vienam bērnam. Pabalstu daudz bērnu ģimenes varēs saņemt Lieldienu priekšvakarā.

Domes sociālās aprūpes komisija daudz bērnu ģimenēm rīkos arī svētku sarīkojumu. Koncerts un jautra izdejošanās gaidīs katru ģimeni, kas otrajās Lieldienās ieradīsies rajona kultūras namā.

A. Iljina

Preiļos darba vietu kļūst mazāk

Krasa štatu samazināšana skārusi Ogres trikotāžas kombināta Preiļu filiāli, kas visu laiku turējās visumā ekonomiski stabili. Pēc direktora Vladislava Lapkovska «Novadniekam» teiktā, uzņēmumā strādājošo skaits sarucis no 150 līdz 100, tiek strādāts nepilnu darba nedēļu. Tas tāpēc, ka vairs neesot ne izejvielu, ne noieta saražotajai produkcijai.

Reorganizācija notiek rajona skolu

valdē, un līdz ar to atbrīvojas daļa darba vietu. Pārmaiņas norit Preiļu slimnīcā. Arī te samazina strādājošo skaitu. Pēc galvenās grāmatvedes vārdiem, pēdējā pusotra mēneša laikā no darba slimnīcā atbrīvoti 6 cilvēki, kas stājušies uzskaitē Iedzīvotāju nodarbinātības dienesta Preiļu nodaļā bezdarbnieka pabalsta saņemšanai.

Mēnesi mūto līdz 30 vieglo automašīnu

Arī Preiļos ir mūta. Tā darbojas kā nodaļa Valsts ieņēmumu dienestā. Kā «Novadniekam» pastāstīja muitas darbinieks Andrejs Ostrovskis, ik mēnesi tiekot mūtotas līdz 30 ārzemēs iepirktais vieglās automašīnas. Tās galvenokārt nākot no Vācijas, kā arī no Anglijas pa zemes ceļu un caur Rīgas jūras ostu.

Preiļu muitas nodaļā aprēķina mašīnas ievadmu maksu, akcīzes un apgrozījuma nodokli, ko ārzemēs nopirktais mašīnas īpašnieks nomaksā bankā. Pēc šīs procedūras nokārtošanas muitas darbinieks mašīnas īpašniekam izdod apliecību, uz kuras pamata viņam izsniedz automašīnas tehnisko pasi un valsts numurzīmi.

J. Aizkalns

Cik izmaksās neregistrēta uzņēmējdarbība?

Pirms kāda laika Preiļu tirgū tirgotāju vidū valdīja dziļš satraukums, jo ar pārbaudi tur bija ieradušies Valsts ieņēmumu dienesta rajona nodaļas darbinieki. Kas tā bija par pārbaudi, kādi ir tās rezultāti, lūdzu pastāstīt ieņēmumu dienesta rajona nodaļas finansu izziņas inspektoru Jāni KOROŠEVSKI.

— Ko VID rajona nodaļa atklāja Preiļu tirgū?

— Pārbaudot personas, kuras pārdod dažādas preces pilsētas tirgū, mēs konstatējam, ka lielākā daļa no šiem cilvēkiem nodarbojas ar neregistrētu uzņēmējdarbību.

Tā ir nopietna lieta. Gan pārbaudes dienā, gan vēlāk mēs saņemam daudz jautājumu un arī nepamatotu pretenziju.

Ir skaidrs, ka daudzi tirgotāji negrib reģistrēt savu darbību, jo nezina, cik tas viņiem izmaksās, un domā, ka viss ienākums aizies nodokļos.

No visiem pastāvīgajiem preču pārdevējiem Preiļu tirgū vairāk nekā piecdesmit savu uzņēmējdarbību nav reģistrējuši un šķiet, ka arī negrasās to darīt. Protams, apsveicami rīkojušies tie ne daudzie, kuri šīs lietas jau nokārtojuši.

— Tādā gadījumā iepazīstiniet laikraksta lasītājus ar svarīgākajiem likumu punktiem, kas saistīti ar reģistrētu un neregistrētu uzņēmējdarbību.

— Pilnībā visus likumu tekstus var izlasīt laikrakstos «Diena» un «Latvijas Vēstnesis». Taču es citēšu tikai svarīgāko.

Tātad, likuma «Par uzņēmējdarbību» pirmajā pantā teikts: «Uzņēmējdarbība ir ilgstoša vai sistemātiska ekonomiskā darbība un kapitāla ieguldīšana, kas vērsta uz preču ražošanu, realizāciju, darbu izpildi, tirdzniecību, pakalpojumu sniegšanu nolūkā iegūt peļņu.»

Skaidrs, ka, sistemātiski tirgojoties Preiļu tirgū bez savas darbības reģistrēšanas, minētais likums ir pārkāpts. Pie tam — masveidā.

— Kas draud par šī likuma pārkāpšanu?

— Par uzņēmējdarbību bez reģistrēšanas Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.-2. pantā ir paredzēts naudas sods no 200 līdz 250 latiem, konfiscējot darbības vietā esošās preces un ar šī administratīvā pārkāpu-

ma izdarīšanu saistītos rīkus un priekšmetus.

Bet Latvijas Republikas Kriminālkodeksa 161.1. panta paredzēts: «Par uzņēmējdarbību bez reģistrēšanas... ja šīs darbības izdarītas pēc administratīvā soda piemērošanas par tādiem pašiem pārkāpumiem, soda ar naudas sodu līdz divdesmit minimālajām mēnešalgām...»

Uzskatāmības pēc gribu precizēt, ka šobrīd šī summa var sniegties līdz 560 latiem. Un, ja soda nauda vēl nav nomaksāta savlaicīgi, Valsts ieņēmumu dienestam ir dotas tiesības mantu aprakstīt.

Tomēr nedomāsim par to, ar ko draud Kriminālkodekss. Iesākumā taču ir administratīvie sodi. Tas tirgotājs, kurš negribēs šķirties no diviem simtiem latu, tirdzniecību vai nu pārtrauks vai arī savu uzņēmējdarbību sāks veikt atbilstoši likumam, tas ir, ieklausies kādā jau esošā uzņēmumā vai arī izveidos jaunu.

— Pieņemsim, ka tirgotājs A. vai B. grib izveidot savu uzņēmumu. Kas viņus sagaida?

— Visvienkāršākā un arī vislētākā ir individuālā uzņēmuma izveide. Ir jāaizbrauc uz Rīgu vai arī mums tuvāko Daugavpili, kur Rīgas ielā 4, 408. istabā darba dienu pēcpusdienās var reģistrēt individuālos uzņēmumus. Līdz šim tas izmaksāja 2,50 latus. Sākot ar 1. aprīli, kad tika pieņemti MK noteikumi par valsts nodevām, IU reģistrēšana izmaksā 100 latus.

— Jā. Uzņēmums, tātad, nodibināts. Tālāk droši vien seko tas briesmīgākais bubulis, no kura visi tik ļoti baidās — NODOKĻI. Cik? Kad? Kādi?

— Nesen tika pieņemtas dažas izmaiņas nodokļos. Zināms, ka Saeima tuvākajā laikā pieņems jaunu nodokļu likumu paketi. Bet pagaidām mēs varam runāt tikai par to, kas zināms Valsts ieņēmumu dienesta rajona nodaļā.

Latvijas Republikā ir paredzēti šādi valsts nodokļi: uzņēmumu ienākuma nodoklis, iedzīvotāju ienākuma nodoklis, nekustamā īpašuma nodoklis, pievienotās vērtības nodoklis, kuru agrāk visi sauca par apgrozījuma nodokli, akcīzes un muitas nodokļi, dabas resursu nodoklis, izložu un azartspēļu nodoklis, kā arī sociālais nodoklis.

Sīkāk iepazīstināšu ar tiem nodokļiem, kuri attiecas uz individuālo uzņēmumu, tātad katru tirgotāju mūsu pilsētas tirgus laukumā. Pirmais ir ienākuma nodoklis. Jaundibinātais individuālais uzņēmums to maksā kā fiziska persona. Tāpēc uz IU attiecas visas prasības un arī atvieglojumi saskaņā ar likumu «Par iedzīvotāju ienākuma nodokli», kurš pagaidām jaunajā redakcijā vēl nav publicēts.

Likumā «Par uzņēmumu ienākuma nodokli» teikts, ka to nemaksā tie IU, kuriem gada ieņēmumi no saimnieciskajiem darījumiem nepārsniedz 45000 latu taksācijas gada sākumā. Tātad IU šo nodokli nemaksās, kamēr sasniegts minēto apgrozījuma summu gadā.

Ja uzņēmumam nav nekustamā īpašuma, tad nekustamā īpašuma nodoklis nav jāmaksā.

Likumā «Par pievienotās vērtības nodokli» teikts, ka fiziska vai juridiska persona un ar šādu personu ar līgumu vai norunu saistītas grupas vai to pārstāvji, kuriem preču piegādes un sniegto pakalpojumu ar nodokli apliekamā kopējā vērtība iepriekšējo divpadsmit mēnešu laikā sasniedza vai pārsniedza 10000 latus, ir jāreģistrē Valsts ieņēmumu dienestā kā ar pievienotās vērtības nodokli apliekamā persona. Fiziskām vai juridiskām personām ir tiesības reģistrēties VID kā šī nodokļa maksātājam, ja apgrozījums divpadsmit mēnešu laikā (jaundibinātam uzņēmumam — turpmāko divpadsmit mēnešu laikā) sastāda ne mazāk kā 7500 latus. Mūsu pārrunātajā variantā šajā gadījumā nodokli varētu arī nemaksāt.

Akcīzes nodokli Preiļu tirgotāji nemaksās, jo ar to apliek tikai preču ražotāju vai importētāju (piemēram, alkohols, tabaka u.c.).

Muitas nodoklis jāmaksā tādā gadījumā, ja preces republikā ievad no ārzemēm. Tā lielums atkarīgs no preces veida un daudzuma. Nav jāmaksā arī dabas resursu un izložu un azartspēļu nodokļi.

Ļoti svarīgs ir sociālais nodoklis, kuru daudzi nezina kāpēc neuztver nopietni. Tas ir jāmaksā līdz ar darbinieku algām trīsdesmit septiņu procentu apmērā. Samaksātais sociālais nodoklis dod uzņēmējiem vairākas priekšrocības — par šo laiku tiek rēķināts darba stažs, pilnā mērā tiek apmaksātas darba nespējas lapas.

— Atliek secināt, ka, saliekot visus iespējamus izdevumus un nodokļus, kuri jāmaksā reģistrētā uzņēmumā, zaudējumi ir daudz mazāki nekā iespējamās soda naudas un nepatīkšanas. Reāli no daudzo nodokļu klāsta saskarsme ir tikai ar dažiem.

Sakiet, ar ko tad beidzās pārbaude tirgus laukumā?

— Pirmā pārbaude notika jau 11. janvārī. Sastādījām aktus un visiem tirgotājiem izsūtījām priekšlikumus reģistrēties valsts uzņēmumu reģistrā un pieteikties VID rajona nodaļā, lai veidotu sadarbību, kas būtu saskaņā ar likumu.

Termiņš bija dots līdz 1. martam. Nu jau klāt aprīlis, tomēr neviens nav atnācis, neviens nav pieteicies. Esam dzirdējuši tikai visai nepatīkamas atsauksmes un pārmetumus, ka liedzam pēdējo iztikas avotu.

Es patiesi saprotu šo cilvēku problēmas, tomēr esmu stingri pārliecināts, ka tirgū jābūt kārtībai, tāpat kā kārtībai jābūt visā valstī. Uz to mums jāiet visiem kopām.

— Vēlu jums savstarpēju sapratni un paldies par stāstījumu.

L. Kirillova

Lauku aktualitātes

Kas jauns

«Preiļu sierā»?

Kas tiek darīts akciju sabiedrībā «Preiļu siers», lai stabilizētu ekonomisko situāciju, stāsta sabiedrības galvenā ekonomiste Valentīna Zihare.

— Šogad «Preiļu sierā» krasi samazinājusies piena iepirkšana. Lai situāciju normalizētu, sākot ar 1. martu, paaugstinājām iepirkuma cenas.

Ar 1. martu darbojas Latvijas Valsts Standarts LV ST LM I-92. Salīdzinot ar iepriekšējo standartu, prasības pret piena kvalitāti ir augstākas. Individuālo piegādātāju pienu šķirojam pēc blīvuma, mehāniskās tīrības, somatisko šūnu skaita, pārbaudām, vai tas nesatur inhibitorus un neitralizējošas vielas.

Pēdējā laikā ar piena piegādātājiem norēķināmies nākamās dekādes laikā. Piemēram, pašlaik ir veikti norēķini par marta pirmo pusi, bet aprīļa sākumā piegādātājiem samaksāsim par marta II dekādi. Izmaksājam arī parādus par 1994. gadu. Par novembra I dekādi samaksa izdarīta martā. Aprīli maksāsim par novembra II dekādi. Baumām, ka parādī «iesaldēti», nav

pamata. Pakāpeniski veicot samaksu par kārtējo mēnesi, palielināsim ražošanas apjomu, uzlabosim uzņēmuma ekonomisko situāciju un segsim parādus. No parādiem mēs izklūsim, tikai palielinot ražošanu.

Ražošana patlaban tiek pārkārtota uz energoresursu maksimālu ekonomiju. Notiek katlu mājas rekonstrukcija, un pēc tās energoresursu patēriņš samazināsies vairāk nekā divas reizes.

«Preiļu siera» ekonomisko situāciju sarežģī tas, ka pilsētas pašvaldība nav pieņēmusi mūsu dzīvojamo fondu, kā to paredz likums par piena pārstrādes uzņēmumu privatizāciju, atsakās to darīt. Bet irnieku vidū ir daudz parādnieku. Viņu kopējais parāds ir Ls 6044. Pēc apkures sezonas parādniekus sūdzēsīm tiesā, lai viņus izliktu no dzīvokļiem.

A. Iljina

Klāt Mežu

un dārzu dienas

Tuvojas Mežu un dārzu dienas, tāpēc laiks sarūpēt koku stādus. Daudzi zemnieki mantojumā no bijušajiem kolhoziem un paju sabiedrībām saņēmuši

izcirstus klajumus, kuri aizaug ar krūmājiem. Kārtīgam saimniekam jādomā par meža atjaunošanu.

Mūsu rajona zemnieki koku stādus var iegādāties kokaudzētavās Viesītē un Žiguros. Cik tie maksā? Orientējošā cena — 10 lati par 1000 egļu stādiem. Lai varētu apstādīt 1 hektāru, vajadzīgi 3000 stādiņi. Taču zemniekiem rūpīgi jāapsēko pašiem piederošās meža platības, kur ir meženi. Šos meženus var rūpīgi izrakt un pārstādīt.

Latvijā ir sena un laba tradīcija — Mežu un dārzu dienas. Kopš seniem laikiem tad stādīja birzis un alejas. Arī šopavas ar to vajadzētu darīt, jo daudzviet, arī zemnieku saimniecībās, ir vietas, kur prasīt prasās pēc skaistas birzes, alejas.

Šis ir laiks, kad jāsakopj iepriekš iestādītās meža platības.

Domājot par savas lauku sētas apzaļumošanu, zemniekam noteikti vajadzētu konsultēties ar speciālistiem par dekoratīvajiem kokiem un krūmiem. Arī es labprāt jums palīdzēšu, sniedzot konsultācijas gan par iespējam sagādāt stādus, gan par to, kā apzaļumot savu lauku sētu. Zvaniet — 22391.

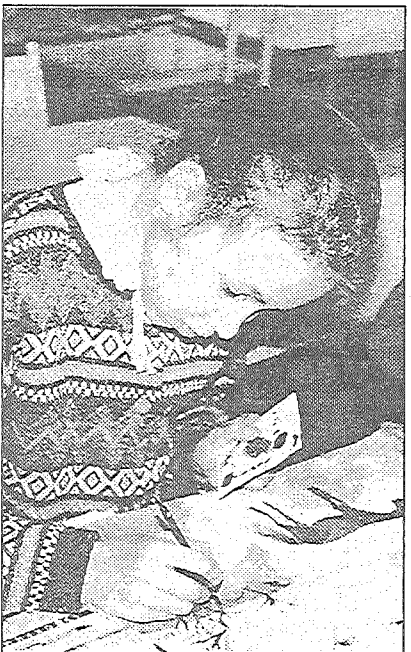
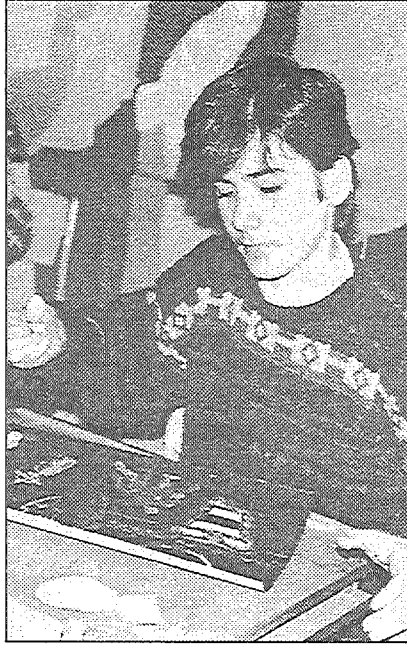
Daiga Ancāne,
konsultante mežkopībā

Mākslas dienu ieskaņas

Vizuālās mākslas olimpiāde Preiļu rajonā notika divās kārtās. Vienu dienu Livānos, otru — Preiļos. Piedalījās ap 120 dalībnieku.

Jaunos māksliniekus sveica Gaidas Ivanovas deju kolektīvs. Preiļu 1. vidusskolas skolēni bija sarūpējuši piemiņas emblēmas. Žūrijas komisijas darbā piedalījās Gulbenes mākslas skolas pedagogs, māksliniece Rudīte Liepiņa. Viņa uzsvēra darbu īpašo gleznieciskumu, krāsu bagātību. Sevišķi labi paveicies Preiļu 1. vidusskolai — no 14 pirmajām vietām 7 ieguva preiļieši.

Tagad uzvarētāji gatavosies zonas olimpiādei, kura notiks 8. aprīlī Krāslavā.

Attēlos:

1. Rudzātu vidusskolas 11. klases skolniecei Inesei Batarāgai patīk eksotiskas tēmas.
2. Vēl tikai pēdējais otas pieskāriens, un Preiļu 1. vidusskolas 10. klases skolniece Armina Bernāna darbs būs gatavs.
3. Preiļu 1. vidusskolas 4. klases skolniece Marta Potapova attēlo sev tuvu pasauli.
4. Rudzātu vidusskolas 6. klases skolniece Māra Sprīnģe ar savu darbu saka: «Dzīve ir brīnišķīga».

J.Silicka teksts un foto

ZEMESSARDZES HRONIKA

12. martā Livānos par mēģinājumu izspiest naudu no zemessarga aizturētas trīs personas no Daugavpils, konfiscēta gāzes pistole. Ierosināta krimināllieta.

15. martā Sutru pagastā Stupānu sādžas mežmalā aizturēts pilsonis R.Rinkins ar šaušanai sagatavotu medību bisi. Viņš bija tā aizrāvis ar malu medībām, ka pat nemanīja piebraucot zemessargus. Medību bises derīguma termiņš bija beidzies 4. martā. Ierocis konfiscēts, lieta nodota Livānu virsmežniecībai.

17. martā Rudzātos aizturēts un nogādāts policijas iecirknī pilsonis Ruļuks, kurš dzerumā ar nazi draudēja saviem kaimiņiem. Par līdzīgiem pārkāpumiem tas jau sodīts vairākkārt.

Nakti no **17. uz 18. martu** konstatēta cūku zādzība no Stabulnieku fermas. Uz aizdomu pamata pārbaudot kādas mājas, tika atrasti lietišķie pierādījumi. Aizturēti divi vīrieši un nogādāti policijas iecirknī.

20. martā uz iesnieguma pamata Upmalas pagastā tika izskatīts malkas zādzības fakts. Šī malka bija izcirsta uz mežu robežas un par savu to uzskatīja gan cirtēji, gan vedēji. Lieta tālākai izskatīšanai nodota mežniecībai.

25. martā Saunās pagasta Smelteros kooperatīva «Render» priekšsēdētājs P.Elsts vienpersonīgi mēģināja pārdot pārseguma blokus, par šo rīcību bija sašutuši pārējie kooperatīva biedri. Tālāka tirdzniecība tika apturēta, taču šīnā gadījumā ZS nav spējīga palīdzēt, jo šādus gadījumus var izšķirt tikai tiesa.

A.Žugris,

35. ZS bataljona informācijas nodaļas priekšnieks

Prot šūt un brudierēt

Ko meitenēm skolās māca un kā māca, bija redzams rajona jaunrades centra organizētajā rokdarbu izstādē.

Izrādās, visčaklākās rokdarbnieces mācās Livānu 2. vidusskolā un viņas māca M.Spiridoviča, jo no šīs skolas izstādē bija aplūkojams visvairāk rokdarbu, pie tam — smalku rokdarbu. Tie izpildīti dažādās tehnikās, ir rišeljē, izvilkami, krustdūrieni, spodršuvums, ķēžu dūrieni, ir baltie darbi un arī krievu tautai raksturīgie spilgtu puķu izšuvumi.

Skolas rokdarbnieces izvilkuma tehnikā darinājušas miniatūras glezniņas, kas attiecīgi ierāmētas, tām uzšūtas monogrammas. Var apbrīnot 11. klases audzēknes Jeļenas Gaides darināto dvieli. Daudzas stundas ir prasījusi caurā vile visā dviļa garumā abās tā malās, dviļa galiem uzšūti bagātīgi rotājumi, un arī tas vēl nav viss, jo arī tradicionālās dviļa gala špices apmēram sprīža platumā darinātas ar roku. Livānu 2. vidusskolas stendā bija arī I.Artemjevas audzēkņu darbi.

Vārkavas vidusskolas septītās un desmitās klases meitenes Z.Laižāne, E.Kancāne, L.Kancāne, L.Volonte sko-

lotājas V.Valaines vadībā no maigi dzeltena auduma darinājušas dažādas galda sedziņas.

Spilgtāku dzeltenumu rokdarbiem izmantojušas Aizkalnes rokdarbnieces. Livānu 1. vidusskolas stendā varēja aplūkot pirmo latvju rakstu veltījumu bērniņam — izšūtus zīdaiņu kreklīņus, kā arī tautas tērpa piederumus.

Neparastāks izšuvums aplūkojams Preiļu 2. vidusskolas stendā. K.Olšanecka darbam izmantojusi tillu, kas izšūts savai tautai raksturīgā stilā — spilgtām puķēm, toties darbs ir prasījies ļoti lielu rūpīgumu, jo tīls ir materiāls, uz kura grūti noslēpt diegu galiņus, savienojumus.

Izstādē bija aplūkojami arī dekoratīvie spilveni, kas izšūti ar dažādiem paņēmieniem. Preiļu 1. vidusskolas stendā uzmanību piesaistīja izšūts galdauts, smalkas apkaklītes.

Arī citu rokdarbnieču no Jaunsilavu, Pelēču pamatskolām, Aglonas vidusskolas izšuvumos bija redzamas pacietīgā, rūpīgā darbā aizvadītas stundas. Bet kopumā izstāde apliecināja — rokdarbnieču tikums dzīvo.

L.Rancāne

Dažu Latgales vietvārdu maiņa

Pie Maltas upes un Antonopoles dzelzceļa stacijas atradās miests, kuru sauca par Borovoje. 7 km tālāk uz ziemeļiem bija mazāks miests ar nosaukumu Malta. Divdesmito gadu sākumā šie nosaukumi tika apmainīti. Maltu nosauca par Silmalu, bet Borovoju un Antonopoli par Maltu. Kad 1946. gadā Aglonas lauksaimniecības tehnikumu pārcēla uz Dlužņevu, to nosauca par Maltas tehnikumu, kaut gan tas atrodas 5 km no Maltas pilsētiema.

Kad 1927. gadā Kapiņu pagasta Kameņecā nodibināja sieviešu klosteri un ģimnāziju, šo vietu pārdēvēja par Jaunaglonu.

Lai daudzie Aglonas apmeklētāji varētu orientēties, kur izkāpt no vilciena, 1933. gadā Rušonu dzelzceļa staciju nosauca par Aglonas staciju.

Ulmaņa laikā daudzas vietās tika mainīti skolu nosaukumi, piemēram, Silajāņu pagasta Kaušu pamatskola tika nosaukta par Aizmežu pamatskolu, Vidsmuižas lopkopības skola par Ošupes lopkopības skolu utt.

1938. gadā visos laikrakstos tika publicēts sauklis: «Muižu vietā saimniecības!» Sakarā ar to pārmainīja daudzu vietu nosaukumus: Ambeļmuižu nosauca par Ambeļiem, Andzeļmuižu par Andzeļiem, Bukmuižu par Ezerņiekiem, Jasmuižu par Aizkalni, Nīdermuižu par Niedrām, Ozolmuižu par Ozolaini, Vidsmuižu par Galēniem. Preiļu pagasta Gaļmuižu nosauca par

Gailiņiem, lai gan netālu, bet tikai Silajāņu pagastā, Gailiņi jau bija. Vēl tālāk bija Ezera Gailiņi un Meža Gailiņi. Kad sāka kursēt Preiļu — Krāces autobuss, radās neērtības ar pieturu nosaukumiem, jo starp abiem Gailiņiem ir 6 km attālums.

1939. gadā lielo Silajāņu pagastu bija nolemts sadalīt divos pagastos — ar centriem Silajānos un Feimaņos. Rēzeknes apriņķa valdes darbinieki negribēja paturēt Feimaņu nosaukumu, tāpēc uzaiicināja pagasta vecāko D.Kuncānu un lūdza viņam padomu, kā nosaukt jauno pagastu. D.Kuncāns esot ieteicis saukt par Ezeru pagastu, taču apriņķa viri tam nepiekrituši, jo Latvijā tāds pagasts jau esot. Tāpēc nolēmuši saukt par Daudzezeru pagastu.

Pēc muižu sadalīšanas katrā jaunsaimecībai tika dots savs nosaukums. Bet bija pagājuši jau vairāk nekā desmit gadi kopš sādžu sadalīšanas, taču viensētām vēl nosaukumu nebija. Tāpēc 1939. gadā valdība uzdeva šo trūkumu novērst.

Uz pagastu valdēm tika aicināti viensētu īpašnieki, un katram vajadzēja izvēlēties savu māju nosaukumu, bet tā, lai otra tāda nebūtu visā pagastā. Un zemiekiem te radās grūtības ar nosaukumu atrašanu. Tomēr šis pasākums virzījās uz priekšu, kamēr 1940. gada notikumi to pārtrauca un tā ļoti daudzas viensētas ir paturējušas agrāko sādžu nosaukumus.

Dominiks Jermolovičs

✉ Vēstule «Novadniekam»

Labdien!

Es mācos Gailiņu pamatskolā. Mūsu 6. klasē mēs organizējam dažādus konkursus un pasākumus.

Pagājušajā gadā mums bija organizēts konkurss «Superpuika» un «Supermeitene», kā arī māmiņu diena, kurā mēs apsvaicām savas māmiņas. Ziemā tika svinēti Ziemassvētki. Dzimšanas dienas mēs svinējam un joprojām svinam.

Arī šogad bija konkurss «Superpuika» un «Supermeitene». Bija arī tāds konkurss, kura noteikumi bija šādi: kuram mazāk sliktu atzīmju, tas arī ir uzvarētājs.

Par to visu, par balvām mums ir jāpateicas klases audzinātājai Gaiļinai Streļčukai un skolas direktorei Lilijai Upeniecei.

Maija Skutele,
Gailiņu pamatskolas
6. klases skolniece

Pārdod

jaunu nemontētu dzelzsbetona sienu šķūņa karkasa komplektu (12 x 18 m). Tel. Viļānos 62564 vakaros;

sienu. Cena pēc vienošanās. Tel. 23646;

T-25 vienkorpusa arklu, darba platums 35 cm. Tāl. 37590;

2 t sēklas kartupeļu 'Baltijas dzeltenie'. Tāl. 59353;

steidzami lēti jaunu lauku māju Arendolē. Mičule. Kontakttelefons 30534;

lauku māju un sienu. Tel. 39586;

lēti lielu māju Daugavpils raj. Višķos. Samaksa sertifikātos vai latos. Tāl. 254-72522 vakaros;

automāšinas Volvo 343 GLT, 1984.g., Opel Ascona 1,6, 1983.g. Tāl. 23112;

automāšinu M-2140. Tel. dienā 21220, vakaros 22147;

VAZ 21063 labā tehniskā kārtībā, 1991.g., nobraukti 50000 km, sākumcena \$ 3500, vai MAINA pret māju Preiļos. Tāl. 23517;

GAZ-2401 un VAZ 21063 labā tehniskā kārtībā. Tāl. 22636;

jaunu pārvietojamo elektrostaciju ar GAZ-24 dzinēju, 380 V, 20 kW. Zvanīt 23490 pēc plkst. 17;

motociklu ČZ-350. Tāl. 34521;

1 g. vecu bullīti. Tel. 22893;

lietuviešu šķirnes darba ķēves un 1,5 g. vecu ķēvīti. Tel. 21464;

1 gadu vecu ķēvīti Preiļos, Zaļajā ielā 6;

dējējvistas. Tāl. 23300;

traktoru T-40 par Ls 600. Tāl. 22893;

zirga ratus. Tāl. 24233;

MTZ-52L. Tel. 23434;

lēti VAZ 2102 pēc kapitālā remonta 1994. gadā, presētu sienu, pamata blokus, kļeģelus, sienu un pārseguma paneļus. Tel. 18159.

Pērk

avarējušu VAZ 2121. Tel. 44557;

VAZ braukšanas kārtībā par Ls 300. Tāl. 23596;

sivēnmāšu gaļu. Tāl. 23300;

pārtikas kartupeļus par augstām cenām. Pircēja transports. Zvanīt (8-254) 26138, 25945;

pastāvīgi kartupeļus un citus dārzeņus. Cena atkarībā no kvalitātes. Tāl. 34468;

pārtikas kartupeļus un sīpolus. Tel. 52544;

kartupeļus un kāpostus. Tāl. 44172, 41498.

Maina

Renault-9, 1982.g., pret ritentraktoru. Tel. 22417 pēc 19.

Īrē

1 istabas dzīvokli Preiļos. Tel. 23266 vakaros.

Dažādi

Vajadzīga ģimene vai sieviete, kas strādātu lauku sētā. Tel. 18159.

Sludinājumi un reklāma 22305

6., 13., 20., 27. aprīlī
RKN no plkst. 11
līdz 13 notiks
lietoto apģērbu
izpārdošana.

SIA «Ruloil» pārdod
dīzeļdegvielu vairumā. Cena
ar aprozijuma nodokli
Ls 0,11 par litru.
Iespējama piegāde.
Uzzinas pa tālr. Rēzeknē
(246) 22373, 33346, 32191.

**Tiek likvidēts
i.u. «Dimon».**

Firma «TKM» turpina
iepirkt sertifikātus no
fiziskām un juridiskām
personām.
Adrese: Preiļi, Paulāna
ielā 3a, 16. kāb. no 10 līdz
16, tel. 22202.

SIA RESURSS Ltd
Preiļos
Jelgavas ielā 11, tālrunis 23257
**Plašā izvēle
celtniecības materiāli
un saimniecības
preces.**
Darba laiks no 9 līdz 17.30.
Brīvdiena — sestdiena,
svētdiena.

Akciju sabiedrības
**«Sakaru
Banka»**
Preiļu filiāle
Brīvības ielā 2
pieāvā savus
pakalpojumus
**JURIDISKĀM
PERSONĀM:**
atver norēķina kontus
Ls un valūtā,
apkalpo sertifikātu
ieguldījuma, uzkrāšanas,
speciālos
un tirdzniecības kontus,
banka sadarbojas ar
Starptautisko naudas
pārvedumu dienestu
Western Union.

Cilvēka mūžs tik līdzīgs ir
koklei,
Pārtrūkst stīgas — un viss
paliek kluss.
Izsakām patiesu līdzjutību
Helēnai Puzācai, MĀMIŅU
smiltājā izvadot.
Sīļkalna pasta kolektīvs

Preiļu rajona padome izsludina konkursu
uz rajona padomes komercdarbībai
nodoto īpašumu pārvaldītāja vietu.
Pieteikties un saņemt tuvāku informāciju pa
tāl. 22238 līdz 14. aprīlim.

A/s «Daugavpils gaļas kombināts»
IEPĒRK neierobežotā daudzumā liellopus, cūkas, aitas.
Atmaksā transporta izdevumus un samaksā par nodota-
jiem lopiem piegādes dienā.
PĀRDOD desas un kūpinājumus, produkciju vakuuma-
iepakojumā, desu apvalkus, auklu desu un kūpinājumu
ražošanai, diegus sardelu ražošanai.
Tālruni Daugavpilī (8-254) 54586, 47571 sagādes
daļa, 47460, 47360 realizācijas daļa,
47688 komercdirektors.

Zemnieki un zirgu audzētāji!
Agrofirma «Turība» pārdod Latvijas šķirnes
ķēves un jaunzirkus.
Interesēties Preiļu rajona Riebiņos,
agrofirmas zirgu stāļos,
telefons 56839 no 10 līdz 12.

NELSS Ltd
PĒRK
● **svaigi zāgētus skujkoku balķus**
(augstāka cena priedei)
diametrs 18-44 cm, 3,9-4,5-5,1-5,7-6 m **30-46 \$**
diametrs 18-44 cm, 3,7-4,3-4,9 m **34-50 \$**
Piegāde Madonā, tel. 21323, Rēzeknē tel. 25253, Dubnā tel.
8-254-70506, 70569.
● **skujkoku zāgmateriālus (tikai priedi)**
● **taras dēļišus**
PIENĒM pasūtījumus zāgēšanas iekārtu un to
rezerves daļu (ripzāģu, gaterzāģu), kā arī motorzāģu
«Dolmar» piegādei.
Iespējams pircēja transports.
Reģionālā pārstāvniecība Madonā, Saules ielā 13. Strādājam
no 8.00 līdz 17.00. Telefons 8-248-21019, 21132, fax 21132.

Diennakti vecus brūnus, raibus un melnus
dējējvistu un broileru cāļus
pārdos
9. aprīlī Aglonā no plkst. 8 līdz 9,
Preiļos no plkst. 10 līdz 12,
Līvānos no plkst. 13.

Firma **RNS-D** Līvānos
pārdod ● dīzeļdegvielu ● benzīnu A-76, A-95.
Tāl. 43668, 43778.

NOVADNIEKS

Laikraksts iznāk kopš 1950. gada 29. marta.
Redakcijas adrese: Aglonas ielā 1, Preiļi, LV-5301.
Tel. 22059, 21759, 22305, 22154.

PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169.

Izdod Preiļu rajona pašvaldības uzņēmums «Novadnieks»

Iznāk 8 reizes mēnesī — trešdienās un sestdienās.
Abonēšanas maksa mēnesī Ls 0,56. Mazumtirdzniecībā līgumcena.

REDAKTORS
PĒTERIS PĪZELIS

Reģistrācijas apliecība Nr.1018.
Iespēsts SIA «Latgales drukas», Rēzeknē.
Baznīcas ielā 25. Ofsetiespiedums.
2 iespiedloksnes. Metiens 5350 eksemplāri.